

ȘCOALA NOASTRĂ

REVISTĂ PEDAGOGICĂ-CULTURALĂ

organ oficial al revizoratului școlar, al comitetului școlar județean și al asociației învățătorilor din județul Sălaj.

Director: Ioan Mango.

Redactor: L. Ghergariu.

Actualități.

Bustul lui Simeon Bărnuțiu.

Personalitatea lui Simeon Bărnuțiu s'a împus. noilor generații prin voința tenace, caracterul integru și valoarea morală a creațiilor sale sufletești. Muncit o viață întreagă de ideea emancipării și eliberării poporului român de sub jugul robiei a luptat cu toată puterea și forța de muncă în această direcție. Preot, profesor, avocat, erudit filozof și mare orator și-a cheltuit toată energia pentru cauza românească.

Tribunul și sufletul adunării dela Blaj din 3—15 Maiu 1848, împreună cu craiul munților Avram Iancu au rupt legătura cu trecutul robiei. Prin verva cuvântului — discursul rămas clasic, rostit la marea adunare — acumulatorul și exponentul energiilor unui neam întreg și-a revărsat toată durerea, toată ura și tot disprețul față de asupritorii de veacuri, afirmând tot atunci existența, vitalitatea, calitățile alese și trecutul secular a poporului român.

Acest erou al neamului este mai întâiu al nostru. Și fiind al nostru îl revendicăm. Născut și crescut pe plaiurile județului Sălaj avem datoria morală a-i prea slăvi și eterniza memoria. Este cel mai mic act de

recunoștință ce-l putem manifesta, față de trecutul său istoric, prin ridicarea unui bust.

Ideia ridicării bustului în orașul Șimleul-Silvaniei în fața liceului de băieți a fluturat de mult pe buzele antecesorilor noștri. Ba unii din ei au și lucrat în direcția aceasta. Se vede însă că ocupațiunile cotidiene, grijile și neajunsurile multiple au făcut ca realizarea lui să întârzie. Timpul s'a scurs repede dela unirea tuturor românilor și peste inițiativa luată aproape imediat după fixarea granițelor noului Stat a început a se așterne vălul trandafiriu al uitării.

Singură Societatea culturală »Sălăgeana« a studenților universitari Sălăgeni a alimentat ideia rămasă ca un vechiu refren a unui cântec și mai vechiu. În toate manifestările sale culturale Societatea »Sălăgeana« a accentuat mereu necesitatea ridicării unui bust marelui bărbat Simeon Bărnăuțiu. În acest scop a și început alocarea unui fond special, din veniturile obținute cu ocazia petrecerilor aranjate în diferitele centre ale județului nostru.

Fondul este mic. Greutățile prin cari trecem sunt mari. O modalitate însă trebuie găsite pentru mărirea fondului. Și dacă trebuie, se va găsi. Este nevoie însă de bunăvoință și de suflete înțeleghătoare. Dacă vom face apel la obolul oamenilor de bine am credința fermă că vom fi ajutați și secondăți în acțiunea noastră. Nu se poate ca la chemarea tineretului universitar să nu vibreze inimile aceloră cari și-au făcut un cult din suferințele trecutului. Am făcut apelul și așteptăm increzători contribuția. Va veni? Sunt sigur.

George Culic.

stud. în drept și vicepres. Soc. „Sălăgeana“.

Preocupări

Inființarea unui cor al „învățătorilor“

Sub acest titlu — în revista noastră No. 6. a. c. — D-l Președinte al asociației noastre Sălăjene, ne da oarecum o lecție de voință.

Și fiindcă ne roagă totodată ca să ne dăm părerile cu privire la această chestiune, eu prin aceasta îmi fac datoria.

Într' adevăr ideea este ingenioasă și realizabilă în acelaș timp. Eu când am citit numai titlul am tresărit. Am tresărit, fiindcă ideea o aveam și eu.

Ca la urma urmei, cine n'a avut-o, dar n'a căutat s'o împărtășească nimănui. Să mai vorbim de importanța muzicii, sau să vorbim de influența covârșitoare ce o are muzica asupra poporului dela mic și până la mare? Am vorbit, am răgușit destul și deaceea trebuie să trecem acum la fapte

Cine a fost în anul trecut la serbările dela Alba-Iulia, de bună seamă a rămas impresionat de fanfarele și de corurile populare.

Nu știu sigur dacă exis'tă sau nu în România un cor al învățătorilor, dar zic atât că dacă am putea înjgheba un asemenea cor, ar fi spre lauda noastră a tuturor.

Se vor face multe discuții sau nu în jurul acestei chestiuni — aceasta depinde de noi toți. — Dar să nu uităm un lucru, că un asemenea cor în județul nostru s'a împus și se împune. Nu mergem mai departe :

Când a murit mama actualului Prim. Ministru s'a simțit lipsa unui cor. Când am sărbătorit pe mult simpaticul nostru fost Revizor șef, în adevăr nu era frumos să fi avut un cor al nostru? Că adică ce-ar fi dacă am avea corul nostru.

Atunci hotărît lucru că am da serbări, iar din fondurile adunate am putea face excursii prin diferite regiuni și în felul acesta ne-am îmbogăți mult bagajul nostru de cunoștințe și apoi alte multe avantaje pe care cred că le știm cu toții.

Iar totodată trebuie să ținem seama că aici într'un județ de graniță — unde aproape că nu prea sunt manifestații culturale în afară de cele școlare — trebuie zic ca noi înv. să umplem acest gol, așa că ideea unui cor al nostru este bine venită. Deci se impune imperios — fără șovăire — o colaborare a tuturor.

Inchipuiască-și cineva un asemenea cor al nostru, unde cu toții vom învăța diferite cântece, pe care cântece fără îndoială că le-am pune în aplicare și în comunele noastre.

Bunăoară la rândul nostru am înființa și în comună coruri populare și astfel tot județul ar fi o organizație de coruri.

Banatul este patria corurilor și-a fanfarelor care în mare parte se datoresc celor doi factori culturali ai satelor.

Inițiativa o avem și noi acum, dar ne mai trebuie voință și chestiunea este rezolvată.

Ca încheiere, zic că această chestiune, ar fi bine să se aducă — și chiar să se pună — în adunările de primăvară a subsecțiilor.

Gârceiu, 28 Aprilie 1930.

Lazăr Cosma,
inv. dir.

Un cor al învățătorilor?

Inițiativa d-lui președinte S. Oros, e bine venită și vrednică de înfăptuit. Și ne bucură.

Păcat însă — de ce să nu recunoaștem? — că, prea rămânem numai cu inițiativele bune, iar când e vorba de aplicare dăm fiasco. Mai ales când e vorba de ridicarea nivelului nostru social. Noi muncim pentru toată lumea, ne jertfim pentru alții — cine îndrăznește să nege? — de ce n'am munci și pentru noi înșine? Gândiți-vă, că la adunările secției noastre am da niște reprezentații teatrale bine reușite și niște coruri frumoase. Elemente corespunzătoare avem, har Domnului! N'ar fi acestea ocazii de ridicarea prestigiului nostru? Să nu uităm că cine e vrednic de una e vrednic și de alta.

Cunoscându-ne lumea ne-ar și iubi și prețui așa cum trebuie. Eu vorbisem cu d-l președinte despre un teatru. Băeți suntem destui, dar fete? Dăscălițele noastre își au părerile lor și cu câte am vorbit n'a primit nici una vre un rol... Se 'nțelege că am vorbit cu foarte puține și sunt multe cari înțelegându-și și iubindu-și cariera și pe colegi, ar consimți să munciască puțin și pentru ridicarea dăscălimii... Șcepticii ar putea susține, că prin alte mijloace se poate ridica o tagmă. De acord. Nu putem pune stavilă mentalității societății de azi, însă. Nu putem precupeți nici mijloacele pentru ca tagma noastră dăscălească să se impune. Munca din clasă e greu de prețuit și e cercetată de foarte puțini oameni. Teatru, cor și dans... Iată ce vrea lumea. La adunări, de ce să nu-i dam Cezarului ce ne cere? Și nu e un lucru degradant. Din contra.

Sufletul omenesc are atâtea aspecte și arta e atât de nobilătoare! Niște colegi din Hunedoara și-au făcut, pe lângă un fond material, o faimă de care ș'a vorbit și s'a scris mult, prin reprezentații teatrale. S'o facem și noi! E deajuns să răsfoești colecția revistei noastre, ca să te poți convinge că am avea chiar lucruri originale, vrednice de a fi prezentate publicului... Și ne-am face cinste tagmei. Trebuie jertfe, mai ales pentru cor. Pentru teatru sunt suficiente câteva probe. Ar fi bun un început chiar cu ocazia adunării secției, din primăvara aceasta.

Cine e gata să munciască și înțelege însemnătatea chestiunii, să se anunțe dlui președinte Oros, de urgență.

Dacă s'ar găsi măcar 4—5 dascălițe curagioase!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Villy.

Nu învățătura, nu știința, ci educația modului de cugetare, a sentimentelor și a obiceiurilor merită numele de educație.

HERDER.

In educație nu trebuie să se uite nici odată că rațiunea ca și sunetul săbiei, spre a fi folositoare, nu e nevoie să fie ascuțită ci și trainică și că prea multă șlefuire o face nu numai ascuțită ci și mai slabă.

EÖTVÖS.

Chestiuni didactice.

Importanța grădinilor de copii.*)

În cele ce urmează n'am de gând să vă dau o lucrare completă despre importanța grădinilor de copii — pentru aceasta s'ar cere un studiu evolutiv și aprofundat a chestiunii — ci mai mult câteva sugestii din cari apoi să reiasă — pe cât posibil — destul de clar această importanță. Chestiunea grădinilor de copii sau, cu numirea oficială, a școalelor de copii mici, e cu mult mai importantă decât să nu preocupe mințile tuturor oamenilor de școală. Ele formează prima etapă în influența intenționată a generației vechi asupra celei noi; ele formează primul pas în educație.

Scopul grădinilor de copii este pe deoparte de a îngriji, supraveghea și a feri pe copii de orice pericol atunci când părinții nu sunt prezenți iar pe de altă parte de a le ajuta la dezvoltarea fizică, spirituală și morală prin deprinderea la ordine și curățenie și prin a le dezvolta latura intelectuală, afectivă și manuală, ținând însă seamă de etatea lor.

Cercul de activitate al grădinilor de copii este în primul rând de a feri pe copil de pericolele ce s'ar ivi în calea sa și de a-i da educație și numai în al doilea rând de a-i dezvolta intelectul.

Întreg cercul de activitate al grădinilor de copii îl voiu expune în cele ce urmează.

A) *Rugăciunea*. Întregul nostru învățământ are o bază moral religioasă; pe această bază e clădită și grădina de copii. Atât începutul cât și sfârșitul lecțiilor

*) Ținută în ziua de 12 Ian. 1930 la ședința intimă a cercului Cultural „Mihail Eminescu“ din Zălau.

se face cu rugăciune. Rugăciunea trebuie să fie scurtă și exprimată în cuvinte simple și înțelese. Ea se va adresa către Dumnezeu și va cuprinde — pe cât posibil — două părți: partea întâia va fi de cerere iar a doua de mulțumire. Rugăciunea trebuie să fie adaptată la nivelul intelectual al copiilor și să fie astfel formulată încât să poată fi spusă de copiii tuturor confesiunilor. În timpul rugăciunii nu vom scăpa din vedere exprimarea corectă și inteligentă a cuvintelor; nu vom permite nici mormăitul și nici strigătul.

B) *Exerciții de intuiție și vorbire. Cântul.*

Rugăciunea odată învățată, urmează al doilea scop în cercul de activitate al școlilor de copii mici și anume: vorbirea corectă și cântarea și dezvoltarea intelectului.

Exercițiile de intuiție și vorbire nu sunt altceva decât conversație cu copiii. Această conversație trebuie începută cu intuirea obiectelor din imediata apropiere a copilului. Prin intuiție copilul câștigă reprezentări și idei clare și precise despre mediul înconjurător. Ca obiect al conversației și intuiției va servi: școala, locuința, curtea, grădina, casa, strada și tot ceace va fi în legătură cu acestea. Nu numai obiectele singuratică pot fi intuite și pot să servească drept subiect de conversație ci și părțile lor, formele lor, materia din care sunt compuse, locul unde sunt așezate, modul de întrebuințare, scopul lor, confecționarea lor etc.

La intuiție vom fi cu mare băgare de seamă la faptul că cercul de idei al copilului e foarte sărac iar puterea de înțelegere e foarte redusă și că intelectul său e cu totul impropriu pentru sistematizări. Vom intui deci numai ocazional adică conversația va fi adaptată la împrejurări și va corespunde anotimpurilor etc. Aceasta e prima condițiune ca intuiția să fie interesantă. Natural, dacă conducătoarea se arată plictisită și nervoasă, nu va putea trezi în copii nici un interes și atunci întreaga ei activitate se va pierde fără nici un rezultat. Conducătoarea trebuie să fie

sprintenă, vioaie și cap'ivantă. Voiciunea trebuie să fie măsurată altcum poate avea ca rezultat împrăștierea atenției; afectarea face afectați pe copii. Intuiția să o facem — pe cât posibil — pe obiecte și numai în cazuri extreme trebuie să recurgem la tablouri și modele. Tablourile să fie colorate și să reprezinte acțiuni simple și clare.

Există două feluri de exerciții intuitive și de vorbire. Un fel are de scop dezvoltarea intelectului iar altul dezvoltarea stărilor afective.

Obiectul exercițiilor de vorbire cu scop de a dezvolta intelectul îl formează următoarele:

a) aranjamentul clasei și a locuinței, mobila din cameră și bucătărie, dependențele economice, animalele domestice etc.,

b) ocupațiunile zilnice în jurul casei, grădina, plantele din grădină, animale, unelte și munca horticola,

c) mobilă, rufărie și confecționarea lor; diferite industrii, piața,

d) agricultura, păstoritul, pescuitul, vânatul, și uneltele acestora; câmp, pășune, deal, vale, pârâu, râu, minerale, plante, animale,

e) soare, lună, stele, vânt, ploaie, zăpadă, ziua, anotimpuri,

f) viața familială, raportul dintre frați și părinți, rugăciunea, Dumnezeu, biserică.

Obiectul exercițiilor de vorbire cu scop de a dezvolta sentimentul îl formează legendele populare, versuri, poezii, povestiri, basme, convorbiri și versuri ocazionale. Legendele să fie niște versuri scurte, cu sau fără rimă, dar nici când să nu fie lipsite de ritm. Acesta place și face pe copil ca să rețină versurile învățate. Acelaș lucru îl putem spune și despre poezie. Nici legenda și nici poezia să nu conțină nimic artificial; subiectul lor să fie luat din viața copilului și să-i pună în acțiune puterea de imaginație. Pentru ca copilul să le poată înțelege și în cele mai mici amănunte, legenda și poezia va folosi un stil simplu,

precis, clar, românesc și va urmări un scop nobil din punct de vedere moral. Poezia în grădina de copii nu urmărește îmbogățirea cunoștințelor ci trezirea și dezvoltarea anumitor funcțiuni sufletești. Nu muncă serioasă și sistematică putem cere dela copilul din școala de copii mici ci pregătirea copilului în această direcție prin »joc și veselie«.

Tot la dezvoltarea sentimentului contribuie și cântarea. Cântările din școala de copii mici vor fi scurte ca text, înțelese de copil, în legătură cu viața copilărească, corespunzătoare extensiunii vocii copilului, având la bază motive românești și urmărind trezirea și dezvoltarea sentimentelor nobile ca: sentimentul religios, național, patriotic, estetic etc.

În privința povestirii trebuie să ținem seamă de următoarele cerințe: să pună în activitate imaginația, să aibe influență binefăcătoare asupra vieții afective, să nu fie lungă, înspăimântătoare, superstițioasă, să nu micșoreze încrederea în sine și să nu conțină idei necunoscute copilului și să nu aibe tendința vădită de moralizare. Scopul ce trebuie să urmărească povestirea este: religios, patriotic, național și moral.

C) *Educația fizică.* Scopul acestui fel de educație în școala de copii mici nu poate fi acela de a întări corpul ci de a obișnui pe copil cu disciplina și cu o ținută corectă a corpului; pentru aceasta în orele de educație fizică nu ne vom folosi de aparate de gimnastică.

Dintre exercițiile de ordine nu sunt permise decât acelea cari urmăresc dezvoltarea abilității ca: mișcări de cap, mișcări de brațe, de picioare și corp. Acestea la comandă. Să nu facem cu copiii exerciții cari trec peste forțele lor fizice și cari să ducă la oboseală. Oboseala aceasta se referă și la forța musculară și la puterea de atenție. Și exercițiile gimnastice ca și orice altă activitate pe care o desfășoară copilul în școala de copii mic să plece dela joc și să fie privită ca atare. Îndată ce vedem că exercițiile corporale devin plicticoase pentru copii, să le întrerupem.

Jocul. O bună parte a timpului copilul din școala de copii mici și-l petrece cu joc. Jocurile să fie astfel alese încât să-l distreze pe copil și pe lângă aceasta să contribuie la dezvoltarea trupei și intelectuale a lui. Jocurile să fie cât se poate de variate, să nu fie plicticoase și să participe la ele toți copiii.

Jocurile aplicabile în școala de copii mici pot fi:

- a) jocuri libere și
- b) jocuri de ordine.

Aceste din urmă iarăși pot să fie:

- a) jocuri pentru educația simțurilor
- b) jocuri de îndemânare
- c) jocuri afective și voliționale și

d) jocuri ritmice, după scopul ce urmăresc în dezvoltarea trupului și a sufletului. Toate jocurile pe cari le aplicăm în școala de copii mici trebuie să aibe un anumit scop, altcum nu sunt înțelese de copii, nu exercită nici o influență educativă asupra lor și îndată îi plictisește. În variația jocurilor trebuie să băgăm de seamă ca după jocuri corporale să folosim altele cari influențează asupra intelectului și a voinții. Prin joc putem învăța și deprinde ușor și durabil o mulțime de virtuți necesare atât în viața copilului cât și în viața socială de mai târziu ca: ordinea, rezistența, spiritul de observație, precauțiunea, încrederea în sine, ajutorul reciproc, cunoașterea reciprocă, voiciunea, etc.

D) *Ocupațiunea.* Centrul activității școalei de copii mici este ocupațiunea activă. Scopul acestei ocupațiuni nu-i numai acela de a deprinde pe copil din cea mai fragedă etate cu muncă ci și acela de a dezvolta capacitatea intuitivă și dexteritatea mâinii. Fiindcă copilul în mod instructiv grijește ca munca mâinilor lui să fie curată, îngrijită și frumoasă atât din punct de vedere al materialului cât și al formei. Ocupațiunea activă are influență și din punct de vedere al educației estetice. Aceasta e așa numita muncă formală.

Adescori auzim spunându-se că scopul principal al școlii de copii mici este jocul. Departe de noi gândul de a contesta însemnătatea psihologică și valoarea pedagogică a jocului, noi dăm întâietate ocupațiunii active. Aceasta cu atât mai vârtos cu cât jocul nu-l putem face activitate serioasă, pe când activitatea serioasă poate fi făcută și trebuie făcută joc. Munca pe care o putem cere dela copilul din școala de copii mici și așa e numai joc iar dacă sub pretextul jocului facem copilului plăcută activitatea serioasă, am câștigat foarte mult.

Cele mai obișnuite ocupațiuni active sunt următoarele :

1. *Jocul de minge.* Din cele mai vechi timpuri jocul cel mai plăcut al copilului este mingea, ceace, natural, își are motivele sale. Dacă observăm mai atent pentru ce-i place copilului mingea, vom vedea că nu din cauza formei sau a culoarei ci din cauza mobilității ei. Fiindcă mobilitatea este unul dintre elementele principale ale ființei copilului, mobilitatea mingei corespunde întru toate dispoziției sufletesti a copilului. Din punct de vedere pedagogic poate fi utilizată foarte bine mingea de gumă pentrucă pe de o parte nu strică nici copilului și nici mediului iar pe de altă parte este potrivită pentru intuirea a tot felul de mișcări. Cu ajutorul ființelor vii ar fi foarte greu de intuit diferitele feluri de mișcări fiindcă mulțimea însușirilor acestora abate atențiunea copilului dela mișcare, pe când mingea e un corp atât de simplu încât copilul nici nu intuește corpul în sine ci mișcările acestuia.

2. *Sfera, sfera și cubul,* servesc pentru intuirea materialului, mărimii, formei, culoarei, muchiilor, liniilor, vârfurilor, laturilor, numărului etc. corpului.

3. *Exerciții de construcție* cu ajutorul cuburilor și cărămizjoarelor.

4. *Befișoare colorate sau necolorate* prin combinarea cărora copilul creiază diferite obiecte în miniatură.

5. *Inele de sârmă* cu ajutorul și combinația cărora putem intui o mulțime de figuri geometrice.

6. *Pietricele, diferite boabe* (mazere, fasole etc.) Așezând copilul acestea pe hârtie sau pe masă creiază diferite forme geometrice, pe cari apoi la reține.

7. *Cusături pe carton*. Multe din obiectele cunoscute cu alte ocazii pot să fie acuma desemnate și cusute cu ață colorată pe carton perforat.

8. *Desemn.* Froebel a desemnat cu copiii pe tăblițe cu pătratele; mai târziu pătratelele au fost abandonate și înlocuite cu puncte așezate în formă de pătrat. Astăzi se poate desemna pe tăblițe fără puncte și fără pătrate sau chiar pe hârtie.

Tăblița a avut și are și astăzi foarte mulți dușmani pe de altă parte pentrucă folosirea condeiului și a tăbliței îngreunează mâna copilului, fapt ce se resimte și mai târziu când va scrie sau va desemna pe hârtie cu creion sau cu cerneală. Oricâți dușmani a avut și mai are încă, tăblița nu poate fi încă ce să o înlocuiască cu rezultat. Fantezia copilului nu trebuie de loc oprită; el poate să desemneze ce voește, fiindcă și așa desemnează obiectele din mediul înconjurător. Pe lângă acest desemn după fantezie, copiii trebuiesc deprinși să desemneze și alte forme necesare mai târziu ca: linii drepte, cruce, cerc, semi-cerc, oval etc.

9. *Înșirarea de mărgele*, combinate cu bucăți de hârtie colorată și cu bucăți de pai reprezintă salba.

10. *Îndoitorii de hârtie*. Pentru aceasta se folosește de regulă hârtie colorată în mărime de 1 dm. Prin îndoirea colțurilor acestei hârtii putem face o mulțime de obiecte ce interesează pe copil, ca d. ex. batistă, cămașă, pantaloni etc.

11. *Tăieturi de hârtie*. Se pot executa în doua feluri: sau că tăiem diferite figuri în mod liber și din hârtie simplă sau că îndoind hârtia de mai multe ori vom tăia din ea diferite forme simetrice. Aceste tăieturi pot fi lipite apoi pe hârtie colorată ca să producă mai mare efect.

Tot în acest fel putem tăia din hârtie colorată formele tuturor animalelor despre cari s'a vorbit copiilor. Prin aceasta copiii își fixează mai bine în memorie multe din lucrurile învățate, fiindcă legăturile psihologice dintre diferitele cunoștințe sunt mai multiple.

12. *Impletituri și țesături de hârtie*, lucru care place foarte mult copiilor. Prin diferitele modele de țesături de hârtie — dacă acestea sunt conduse cu tact și cu pricepere — copiii își însușesc o mulțime de motive din arta decorativă românească.

13. Cu diferite *boabe* (mazăre, fasole etc.) și *bețișoare* se pot combina o mulțime de figuri cari pregătesc cunoștințele de geometrie, aritmetică, geografie, științe naturale etc. de mai târziu. Natural, aceste boabe vor fi muiate în apă.

10. *Modelajul* bine condus și bine supravegheat e scutit de orice murdărie. Copilului îl place nespuse de mult să modeleze, distrugând și creînd. Multe cunoștințe sunt fixate în mod durabil și sigur prin modelaj, iar puterea educativă a modelajului e recunoscută de toată lumea. Funcțiunile sufletești ca: spiritul de observație, spiritul de inițiativă, imaginația creatoare etc. aproape nicăiri nu-și găsesc un teren mai favorabil ca în modelaj. Afară de pământ putem să folosim și plastilină.

15. *Nisipul* de asemenea e un bun mijloc pentru ocupațiuni active. Dacă îl udăm puțin cu apă, copiii vor face din el fântâna, cetate, casă, biserică, pod, tunel etc. Toate noțiunile geografice cari dau așa de mult de gândit multora dintre învățători, pot fi pregătite cu succes în modul acesta

Odată arătat cercul de activitate al grădinilor de copii, mai urmează să spunem câteva cuvinte despre importanța lor. Pare un paradox acest lucru mai ales când titlul lucrării este: »importanța grădinilor de copii.«

Importanța grădinilor de copii reiese foarte clar dacă le considerăm — după cum și trebuie să facem — ca instituții de educație. În ordine crescândă, grădinile

de copii sunt primele instituții de educație. Deci importanța lor e de ordin educativ și nu instructiv. Grădina de copii nu trebuie să dea copii instruiți ci copii capabili să primească instrucția.

Importanța grădinilor de copii constă în a deprinde pe copii la ordine, la curățenie, la disciplină, la bună-cuviință, la milă, sinceritate, punctualitate, acuratețe, dragoste de muncă, iubire de aproapele, iubire de animale, flori etc. la adevăr.

Toate acestea sunt tot atâtea virtuți cari, odată câștigate și infiltrate în sufletul fraged al copilului vor produce rezultate uimitoare. Având această bază solidă din punct de vedere moral și școala de mai târziu clădindu-și educația pe această bază solidă, generațiile viitoare vor fi mult mai morale, mult mai superioare decât cele de astăzi. Toată importanța grădinilor de copii se reduce în ultima analiză la fundamentarea acestei baze solide; dar această bază creiată de grădina de copii e *fac totul* educației.

Leontina D. Maior.

Sălajul.

Din trecutul nostru. **Ioan Oiegariu**

E unul condamnat uitării. Infierbântați de grijile vieții, în graba ce ne-a apucat nu băgăm de seamă pe cei ce ne-au fost cândva vrednici luminători. Uitarea, adesea și pe nedrept învăluie în tainică liniște oameni cari numai pentru că au fost modești în viață și s'au consacrat binelui general au ajuns astfel de soartă. Altcum nu ne putem explica părăsirea ce l-a copleșit pe veteranul nostru coleg, pe învățătorul Ioan Oiegariu din comuna Ceheul-Șimleului.

Desfășurarea vieții sale zbuciumată și închinată în întregime muncii cinstită pe tărâm școlar e de așa natură încât îl face vrednic a-l pune și pe el alături de cei mai puternici stâlpi cu cari învățătorimea sălăjană se poate mândri de trecutul ei.

Învățătorul Ioan Oiegariu s'a născut în com. Recea din jud. Sălaj, la 11 August 1850. Părinții săi deși plugari simpli, s'au nizuît să-i dea copilului lor o învățătură și creștere a-leasă, ducându-l la școala elementară din Șimleul-Silvaniei, condusă de ordul călugărilor Minoriiți. Fiind dotat de natură cu o inteligență vie, absolvă cu succes laudabil cursurile acestor clase și râvna-i spre învățătură îl face să nu se oprească ci continuă studiile în gimnaziul inferior de aci, condus și acesta de acelaș ord călugăreșc. La gimnaziul acesta nu poate urma decât 2 clase căci la anul 1866 s'a desființat din cauza lipsei de mijloace suficiente.

Am crede că acest motiv l-a descurajat pe dornicul elev Ioan Oiegariu și ajuns la casa părintească din Recea își va uita de carte, îngropându-și aci viitorul. Dragostea de muncă însă, atunci când împrejurările îi permiteau îl făceau să deschidă cartea cercetând învățătura ei pe cale particulară, cu-

prins de dorul de a-și îmbogăți mintea cu tot felul de cunoștințe pentruca mai târziu să poată împărtași și el încă pe mulți alții de seama lui.

În felul acesta și-a preparat materialul din clasele 3 și 4 a liceului iar în anul 1871 înființându-se preparandia de Stat ungurească în orașul Zălau se prezintă și dânsul la examenul de admitere. A fost unul dintre puținii români norocoși de a intra în această instituție unde examenul s'a predat în fața celor mai severi profesori maghiari cari nu îngăduiau oricui, — mai ales românilor, — în aceea vreme acest favor. Din acest moment Ioan Oiegariu se pregătește pentru frumoasa misiune de învățător și cu toate că suferia multe vexațiuni, nu le ia în seamă ci se dedică cu toată puterea studiului. Știința, ori de unde o câștigi e folositoare; iar dacă ai avut norocul a învăța ceva bun chiar dela vrăjmașul tău, nu trebuie pierdută ocazia. Acest adevăr l-a înțeles Ioan Oiegariu și s'a nizuit a-l întrebuița spre folosul său.

Soarta omului e atât de schimbătoare! Tânărul Oiegariu își vede viitorul zâmbindu-i, dar... numai o clipă, căci greutățile l-au urmărit în tot momentul. Abia termină cursul I preparandial și în anul 1872, având etatea de 21 ani, e înrolat în Armata Imperială, Reg. 37 Inf. și în toamna acestui an e chemat la satisfacerea serviciului militar activ de 3 ani. Omul datoriei fiind, plecă fără șovăire cu încredere în puterile sale și ajutorul lui Dumnezeu nu-l părăsește. Servește în Budapesta, mai în urmă în Viena, unde se distinge prin purtare aleasă și ținuta demnă îl fac să-și câștige simpatia superiorilor, avansând în erarchia militară, după împrejurările de atunci, până la gradul de »Zugsführer« (sergent). Nu odată i s'a propus să rămână în armata activă și cine știe unde ar fi ajuns dacă ar fi primit!

Am avut fericirea să-l cunosc personal pe badea Oiegariu și să stau cu dânsul de vorbă în casa lui. L-am auzit povestind din vremea când era tânăr; în special epizoade din viața militărească din cari se reoglindește spiritul său ager cu care pătrundea orice împrejurare a vieții precum și evenimentele istorice cari se precipitau în acele timpuri de prefacere a popoarelor. Își face impresia unui seismograf care înregistrează și acumulează toate adierile, respective schimbările în mersul normal al vieții. Noi cei tineri, când auzim din gura bătrâni-

lor, povestiri despre lucruri din vreme apuse pe cari numai din citite le cunoaștem și la cari ei au fost martori rămânem vădit emoționați. Așa eram eu cel puțin, atunci când începea să-mi spună badea Oiegariu, cu glasul său domol și bătrânesc și cu sclipiri în ochi, povești »din vremea lui« trăite aeeva. Inșă nu acesta e meritul său mare pe care vreau să i-l relev.

Reîntors acasă în toamna anului 1875, desorientat, căci vârsta-i era înaintată, stătea fără să se poată hotări precis. «Auzind fostul vicariu de piă memorie de pe atunci, Reverendisimul Domn, cândva Alimpiu Barboloviciu, marele mecenate și scump părinte al dascălilor diligenți», — cum îl caracterizează dânsul, — cumcă Oiegariu s'a reîntors dela miliție și cunoscându-l îl chemă la sine numindu-l îndată învățător în comuna Ceheiu-Șimleului. Servește aci un an. Nu se simțește inșă perfect în greaua meșerie învățătorescă, pe care abea apucase să și-o însușiască. Dorind a se perfecționa, după un an de serviciu, întră din nou și fără nici o jenă în preparandia din Zălau unde-și continuă studiile întrerupte.

Sunt interesante amintirile sale din această perioadă de timp care coincide cu sforțările Românilor din Principate pentru dobândirea Independenței și războiul din 1877. Stăpânii noștri din trecut nu vedeau cu ochi buni lupta micului Regat român pentru revindicarea drepturilor sale istorice și orice moment era întrebuițat de dânsii în defavoarea noastră. Acest obicei nu era cruțat nici în școli. Profesorii inșiși făceau dureroase aluzii la numele de »român«. Iar când Plevna și Grivița a capitulat și când armata română a ieșit biruitoare asupra Turcilor, nici chiar ei nu și-au putut opri un moment de surprindere, când profesorul român Trifu le-a spus vestea cea nouă.

În anul 1878, după multe greutăți isprăvește înșfârșit cursurile preparandiei și ia examenul de capacitate cu succesul la care nu s'ar fi așteptat. Și acum când cu bucurie era gata să-și îmbrățișeze cariera o nouă piedică îi doboară avântul. În toamna acestui an izbucnește războiul austro-ungar pentru cucerirea Bosniei și Herțegovinei și a fost și el mobilizat și dus în războiu unde cutreieră una din părțile cele mai frumoase ale Peninsulei Balcanice, de unde după efectuarea cuceririi în primăvara anului următor se reîntoarce cu noi cunoștințe și plin încă de avânt.

În toamna anului 1879 a fost ales cantor-învățător la școala confesională gr. cat. din Șimleu unde a servit un an școlar silindu-se a se ridica la nivel atât pe terenul educației cât pe cel al instrucției. Era favoritul fostului vicar al Sălajului Alimpiu Barboloviciu, care știindu-l român care-și făcuse studiile la școală ungurească se temea că stăruințele maghiare vor reuși să-l înstrăineze și românismul ar fi pierdut un element valoros tocmai în timpul când lipsa acestuia era mai accentuată. Pentru aceasta tactul fostului vicar era neasemuit de înțelept, prin felul cum a știut să păstreze neatinse comorile românismului în orice ramură.

În anul 1880 se reîntoarce la stațiunea veche din Cehel-Șimleului ocupând și aci funcțiunea de cantor și învățător de care nu s'a mai despărțit până la sfârșitul menirii sale, când numai bătrânețea l'a împiedecat dela îndeplinirea datoriilor sale de învățător, creștin și bun român. Scepticii și cei cari își închipue că misiunea de învățător e mai grea în zilele noastre, și-ar face loru-și mare serviciu când ar întreba pe badea Oiegariu prin câte a trecut dânsul în toată activitatea sa de dascăl. Sărăcia și ignoranța sunt dușmanii cei mai înverșunați ai culturii. Vremurile vitrege măresc și mai mult greutatea propagării cuvântul adevărului și al binelui în mase. Dar vitregia vremii de atunci față de iubirea de neam și muncă ce o avea Oiegariu era mică căci numai așa ne putem explica cum de a trecut peste toate cu bine, cu toatecă și-a început activitatea sub cele mai grele auspicii și mai critice împrejurări.

Școala sa era pe atunci o casă mică, scundă și nesănătoasă. Mobilier școlar, mijloace didactice și alte materiale ori erau rudimentare ori neexistente. Între asttel de condițiuni într'adevăr e greu, atunci când ești plin de avânt și ideal, să-ți începi cariera. Însă încetul cu încetul a reușit să adune, să-și îmbunătățească situația și stăruința sa la muncă, ajunsă până la pedanterie a făcut ca școala să fie mereu populată de elevi fără a recurge la nici o restricțiune.

Am cercețat când funcționam în locul dânsului, — după mulți ani trecuți, — hrisoavele școalei mai mult din curiositate și am rămas surprins de cele constatate. Ordine, rânduială pretutindeni. Cronica școlară are pagini cari vorbesc despre Oiegariu ca și despre un adevărat strateg. Colegii săi

cari aveau ocazia să-l asculte predând vre-un subiect de lecție rămâneau uimiți de măestria lui. Și nu rareori se pot găsi eternizate mulțumiri protocolare obținute atât din partea forurilor superioare bisericesti cât și cele școlărești ale stăpânirii.

Ioan Oiegariu era un idealist în toată privința. Pe el îl preocupa nu numai emanciparea poporului ci și a tagmei sale. Om cu experiență vastă, știa multe lucruri bune. Deci Reuniunea Învățătorilor Români Sălăjeni a fost mândră de a-l avea membru iar aparatul adus de dânsul pentru prosperarea ei a fost însemnat. În anul 1883, ținându-se Congresul regnicolar învățătoresc la Budapesta, Ioan Oiegariu și cu colegul său Ioan Chira din Ortelec au fost delegați de a reprezenta Asociația la acest congres. Aici a fost ales și repartizat în secțiunea pedagogică unde într-o activitate laborioasă de 15 zile, ambii au făcut cea mai mare cinste Reuniunii lor.

Activitatea sa, caracterizată, o împărțim în două perioade mai principale: timpul servit dela începutul carierei și până la anul 19078 cât a servit școlai elementare gr. cat. române și a doua perioadă dela 19078 și până la sfârșitul carierei, cât a servit statului maghiar.

În tot timpul vieții sale a trăit în cea mai desăvârșită armonie cu tovarășul său de ideal și muncă, cu preotul Alimpiu Coste, — astăzi protopop, — și amândoi se întreceau în lupta pentru ridicarea poporului: unul pe cale intelectuală iar celălalt pe cale spirituală.

Vremea însă, acest minunat și mare măestru schimbă toate: aduce lucruri noi și răstoarnă întocmiri vechi. Cu toată lupta conservatoare ce o duceau cei doi luminători ai satului pentru păstrarea neștirbită a dreptului românesc, nu le-a reușit până în capăt. Intrigile venite de sus și promisiunile amăgitoare prindeau rădăcină în sufletul poporului sărac iar perspectiva unui câștig aparent seducea inimile. Acestea se făceau toate împrejurul lui Oiegariu de către cei ce credeau că și-au câștigat o unealtă în persoana acestui vrednic dascăl. Și ca să doboare stâlpul ridicat cu trudnice sforțări într'un lung șir de ani, promit poporului din Ceheiu că statul maghiar le va edifica școală, chiar și biserică nouă numai ca ei să primească. A fost destul cuvântul a câtorva dintre ei pentruca stăpânirea să le impună așezământul lor, cuib de ură împotriva noastră.

Zadarnice au fost protestările preotului și a învățătorului. In ciuda lor se ridica zidul ce avea să înghițească ca o hidră conștiința și sentimentele românești.

Imi spunea venerabilul părinte-protopop Coste al Cehelului odată: »La clădirea acestui nou local de școală în comuna mea de către stăpânirea veche, — am plâns de durere ca un copil, simțind primejdia ce amenința pe pașnicul și patriarhalul meu popor. Dar am plâns și de bucurie când după un timp relativ scurt, în intervalul căruia puțin și-a atins scopul urmărit, — stăpânirea nouă românească a luat în primire acest local frumos și modern de școală, fericit că m'a învrednicit D-zeu să-mi văd mântuirea neamului«.

— Cu siguranță, — zic eu, — dacă ar fi știut ungurii pe seama cui lucrează, n'ar fi făcut-o.

Timpul servit de Oiegariu la Stat, în școala nouă cu 2 posturi a fost un adevărat calvariu. Invățătorul dela postul al II-lea era maghiar și spiona sentimentele de credință ale lui Ioan Oiegariu față de patrie, în speranța că-l va surprinde vreodată călcând porunca stăpânirii și-l vor putea înlătura dela conducerea școlii al cărei director numit era. Fost-au cazuri când în timpul lecțiilor era pândit și ascultat la ușă nu cumva să vorbească românește. Norocul însă l-a păzit și n'a fost surprins nici într'un delict de acesta, cu toate că »a comis multe«.

Povestea odată bătrânul Oiegariu despre vremile acele: »Mi se rupea inima de durere văzând chinul bieților elevi și truda mea de a vorbi cu ei într'o limbă străină pe care ei n'au auzit-o niciodată. Dar așa era porunca pe care dacă o călcam, ne pomeneam transferați, cine știe în care margine de țară«. Cu toate piedicile venite de sus, Ioan Oiegariu a continuat și pe mai departe a fi român bun și nu și-a trădat liniuta sa demnă nici în fața promisiunilor și onorurilor ce i-se ofereau ci a preferat să rămână neclintit la postul său unde interese superioare îl chemaseră.

Dar nu omul e asupra vremii, vorba lui Costin, ci vremea asupra oamenilor. Oricât ar fi de viguros și puternic căci sub povara vremii trebuie să te pleci. Cu fiecare zi te apropii de sfârșit și nu-ți dai seama decât după ce a trecut cât de scurtă a fost vremea. Și dacă ai petrecut-o în fapte

bune și nobile, dictate de conștiința împlinirii datoriei, dobândești la urmă liniștea și mângăerea.

Astfel și Ioan Oiegariu, după o muncă rodnică de 37 ani în ogorul școlii românești, în cursul cărora a avut parte de multe greutăți și grele zbuciumări, s'a retras în anul 1916 în bine meritata odihnă. Ținuta sa demnă l-a făcut în timpul din urmă să fie respectat chiar și de dușmanii lui. Devotamentul față de misiune l-a făcut să învingă și dragostea față de școală a făcut ca atunci când s'a despărțit de ea să verse lacrimi nu numai el ci și poporul care înțelegea că se despărta de un crescător și îndrumător care i-a iubit.

Măgura e un munte cu culmi acoperite de păduri de fag și presărată cu vii. Iți face impresia unei minunate grădini de pomi. La poalele ei, umil și pitulat, înconjurat de pitoresc se găsește sâtuțul Ceheiu. Dintre clădirile impunătoare biserica cocoșată par'că pe o dălmă și școala se înalță mareț în aer. Incolo, ascunsă sub spata unei culmi se găsește căsuța lui Oiegariu unde-și petrece zilele în albe bătrânețe, destul de viguros încă, în tovărășia soției sale. Doi bătrâni blajini și buni, cu fața îmbătrânită, cu părul albit și ochi vioi, mă primesc cu drag bucurându-se că mi-am adus aminte de ei. Și bătrânul meu coleg îmi povestește cauza pentru care și-a așezat căminul aci: »Vreau ca în liniștea satului în care mi-am petrecut viața, să mor și să fiu înmormântat între cei ce i-am crescut eu. Mi-e dragă Măgura cu aerul ei curat și isvoare cu apă sănătoasă, cari singure m'au făcut să trăiesc atât de mult«. Și după câteva ore petrecute în caldă și bătrânească, dar sinceră ospitalitate m'am îndepărtat fericit și inviorat, hotărât să-i eternizez recunoștința noastră învățătoarească, ca unul ce o merită cu prisosință. Și cred că aceasta va fi spre mângăerea dânsului și în folosul nostru.

Măeriște, Ianuarie 1930.

Traian Cionfi,

inv. dir.

Pagini de literatură.

Infiripări de gânduri...

Infiripări de gânduri îndrăsnețe
 Se sbat în noaptea sufletului meu...
 Se sbuciumă în întuneric greu:
 Largi scăpărări de fulgere mărețe.

Adesea 'n pâlpări mistuitoare
 Sbucnesc din profunzimi misterioase...
 Involburând corole luminoase
 Peste — adâncimile — auitoare...

Se 'nalță 'n horbote de flăcări tari
 Și atarnă înpletite 'n jerbii grele...
 Infiorând prăpăstiile mele
 Cu destrămări de taine mari...

Și-inrându mi sufletu 'n splendori —
 — Ca 'ntr'o ghirlandă grea, înflăcărată —
 Pun strălucirea lui încununată
 Pe frământatele-i vători...

O clipă... și în noapte iarăși pier;
 Se irosec în haos și în gol...
 Și sufletu-mi rămâne acelaș sol
 O lumină 'nvăluită în mister...

Deschide-mi, Doamne..

Deschide-mi, Doamne porțile din cer
 Să întru iar cu gândurile mele;
 Deschide-mi porțile, porțile grele
 Cu lacăte de spaimă și mister...

C'am sângerat pe-atâtea căi stingher
 Și sbiciuit de ploi și vânturi rele...

Și-am plâns ruine miilor de stele
Strivite 'n hâu de sbucium efemer —

Din spinii anilor striviți în drum
Am adunat veninul tot — și — acum
Osândă, Doamne, ți-l aduc în dar;

Deschide-mi, Doamne, porțile că vin
Impovorat de blesteme și chin
Să strălucesc în soarele tău iar...

(Din volumul «Poemile iubirii mele».)

Gh. Popoviciu.

Pagina Humorului.

La teatru

Domnule nu mai flucera la urechea mea, că o să *uplaud*
pe obrazul dtale...

Nimic sigur

— Tata! Nu mai e nimic adevărat. Dl învățător ne-a spus
eri că $7 + 3 = 10$, iar azi ne-a spus că $6 + 4 = 10$. Deci, totul se
schimbă...

Repaus

Inc. Câte ouă face o găină într'o zi?

Elerul: Un ou.

Inc.: Dar într'o săptămână?

E'epul: Șase.

Inc.: Dece șase? Câte zile sunt într'o săptămână?

E'evul: Sunt 7 zile, da Dumineca nu se lucrează...

Nici nu se poate altfel

Un dascăl căsătorit cu o analfabetă îmi serie între altele:
Nevestii mele îi plac foarte mult animalele, mai ales măgariți...

-- Ne putem explica acum, de ce s'a căsătorit cu el, țărăneuța...

Posta Humorului

E. Pr. Precum vezi, îmi pare bine că
înțelegi onestiunea. Mai serie-mi...

Villy.

Note și Observări.

Vrem legalitate.

Declar din capul locului că, scopul meu nu este să ating persoane, sau să trag la îndoială munca cinstită, depusă pe altarul culturii naționale într'un lung șir de ani, de unul sau de altul dintre colegii mei. Vreau însă să scot în relief ceea ce nu ne convine și ce este jicnitor atât pentru singuratici, cât și pentru corporațiune. Și aceasta cu atât mai mult, căci în congresele noastre mai recente, nu s'a cerut nici mai mult nici mai puțin ca întrarea în legalitate. Și întrarea în legalitate vrem s'o înțelegem nu numai privitor la legea de armonizare a salariilor, ci la toate legile actuale și la cele din viitor, în special la legile școlare.

La întrebarea: »De ce avem legi?« — un coleg, prieten, mi-a răspuns scurt și categoric: »Ca partea privitoare la *datorițe* să se execute cu toată rigoarea«. Răspunsul privitor la *drepturi* a rămas.

Încă prin luna Noemvrie a. tr. ni-se vestise prin revista »Școala Noastră« că, în conformitate cu prevederile nouei legi pentru organizarea ministerelor, urmează să fie puși în retragere din oficiu pe ziua de 1 Ianuarie a. c. funcționarii din administrația centrală și serviciile esteriore ale Ministerului instrucțiunii (inspectori, revizori, subrevizori) cari au împlinit 30 ani de serviciu, ori vârsta de 75 ani.

Deci în baza numitei legi, în județul nostru au fost trecuți la penzie dl revizor școlar Ioan Mango și dl Emil Pocola subrevizor, *ambii având 30 ani de serviciu împliniți*.

În urma acestor penzionări și înaintările ce s'au făcut tot atunci, au devenit vacante în Sălaj patru posturi de subrevizor.

Leafa subrevizorilor de control dela 1 Ianuarie începând, este mult inferioară celei dela catedră și acest *minus* variază după gradații dela 1000 la 2000 lei lunar, iar diurnile pentru deplasări sunt reduse cu cincizeci la sută, ori și mai mult.

Pentru numirea (delegarea) titularilor la posturile atât de grase devenite vacante, cei chemați și-au dat avizul: au fost propuși patru din cei șapte solicitanți, toți cu ani de serviciu sub treizeci, deci conform legei menționate.

Surpriza însă a urmat după numiri, la ce nimeni nu s'a așteptat.

Adecă Ministerul, nesocotind propunerile revizoratului și inspectoratului școlar, și *deci contra dispozițiilor legii sus amintită, schimbă propunerile făcute și numește printre cei patru pe unul, care are mai mulți ani de serviciu, cu areiv care au fost scoși la pensie.*

Adevărat, Ministerul, ca for suprem, are toată puterea să facă schimbările propunerilor ce i-se înaintează spre confirmare. Aici nimeni nu are nici un cuvânt, dacă se observă legea.

Iată deci ceceace displace și pentru care motiv, noi, învățătorii, suntem tratați ca »neserioși!« Iată politica în școală, care la nici un caz nu este edificatoare! Iată politica care demoralizează pe oameni, distruge sentimente, dărâmă credință fermă în puterea legii și legalitate! Iată politica care sdrobește solidaritatea și desface rândurile!

Și noi aceasta politică o infierăm cu toată tăria.

Deopotrivă a făcut rău acel colg, care pentru ambițiile sale personale a solicitat călcarea legii, dar n'a făcut mai mult bine nici acela ori cine ar fi fost, care s'a prezentat *Ministerului exoperând numirea, căci știa cu exactitate că. lucrează contra acelei legi pe care și dânsul o votat-o.*

Acesta este un trisf, dar adevărat joc cu de a revizoratul, sau baferea de joc de o lege promulgată.

Este oare gestul acesta o îndemnare la respectul legilor sau un imbold ca să facem și, noi asemenea?

Cine știe!

Ni-s'a spus, că subalternii nu au voie să critice dispozițiile celor mai mari. Noi, cei mici avem o singură datorință: Să nu discutăm, ci să executăm ordinele ce ni se dau.

Eu sunt convins că, o asemenea impunere, *nu în ori ce caz* are bază legală. Căci Constituția țării asigură ori cărui cetățean (deci și funcționarului) dreptul de gândire liberă și dreptul la axpunerea acestei gândiri cu graiul sau în presă, chiar și atunci când nu convine cuiva.

Cu toate acestea, cuvântul meu nu este cuvânt de protest, ci constatarea unui fapt, care era mai bine dacă nu s'ar fi întâmplat. Căci în acest chip ni-se fărîmitează credința în lege și legalitate și ne pierdem încrederea în organele care sunt chemate să supravegheze și se aplica legea.

Și noi suntem educatorii și îndrumătorii generațiilor din viitor.

SIMION OROS,

președintele Asoc. Inv. din jud. Sălaj.

Despre conștiința de sine.

În timpurile de azi pur economico-materiale, lozinca vechilor Greci, «cunoaște-te pe tine însuși» e acoperită de vremei. Omul timpului nostru, nu se gândește decât la sine însuși, cu sau fără merit, să ajungă cât mai sus, indiferent că poziția ce și-ar cucevi, ar fi și în folosul semenilor sau al societății din care face parte.

Acest lucru e la modă azi, și nu trebuie să ne supere faptul, când ne gândim că el e ca o consecință a groaznicului răboiu ce încă își mai rânjește dinții, ci mai vârtos să pornim la muncă chibzuită și intensă, ca generația educabilă de acum să fie îndreptată în așa fel, ca ori unde și în oricare împrejurare, individul să-și poată da seama de cine-i și cât poate.

Și aceste necesare cunoștințe numai în școala primară își au rostul, dat fiind natura copilului educabilă, față de a majorului. Aici în laboratorrl de plămădire al sufletului român, să se facă cu pricepere educația sentimentului conștiinței de sine atât de nestabilă la neamul nostru, din cauza vânturilor ce suflă peste granițe și azi, ca în totdeauna. Iar o țară mare și frumoasă numai atunci o putem avea, când fiii ei sunt conștienți de rostul lor și al ei, lucru ce se primește numai prin educația conștiinței de sine. Căci conștiința de sine pornită, din starea psihică de plăcere și neplăcere ce se naște în om, când își formează o judecată justă despre valoarea sa, va mulțumi societatea prin purtarea individului, dacă e bine infilrată în «eul» său. Contrar, va duce la desbinare și egoism, căci acest punct educabil, este divizat în colectiv și individual. La copiii mici se observă mai mult manifestarea lui sub formă individuală, când el stăruie să se afirme în fața mediului înconjurător. Forma pare a fi negativă, cu tendința spre stricare, lucru ce trebuie observat și îndreptat. Mai târziu tot la copii, el se observă ca emulativ. Odată cu ea apare și rivalizarea, care trebuie nimicită, dând loc emulației să se desvolte cât mai mult.

Spiritul colectiv se desvoltă în vârsta mai fragedă, prin executarea în cor a diferitelor lucrări. Desigur că morala și mai târziu istoria sunt un vast domeniu de desvoltare a diferitelor sentimente ce sunt în legătură cu conștiința de sine, ca: patriotism, naționalism, milă etc.

Însă partea cea mai interesantă acestei educații, este formarea unei convingeri juste despre puterile omului. Atunci când cineva nu admite nici mai mai mult, nici mai puțin des-

pre sine, decât este, se zice că a ajuns la o deplină conștiință de sine.

Cazurile acestea sunt rari, lucru ce dă mult de făcut școlii noastre primare. Copilul ajuns pe pragul clasei, vine sau cu umilirea, ca o moștenire a poporului iobag sau tolerat, sau cu mândria, forma a doua a conștiinței false. Și una și alta sunt numai niște ofilite fire de buruiană, ce îndată vor cădea, dacă nu li se dă timpul de dezvoltare.

În recreațiile și jocurile copiilor, ele se observă bine. Retras de o parte, fără a se amesteca în jocul camarazilor săi, copilul stăpânit de umilire, stă lângă un colț al școlii. Inima îi sburdă de ardoare de a se juca, ear neîndrăsneala îl ține pe loc. Lipsa de curaj, acum văzută va dispărea când o nouă viață i se dă jocului, în care el e silit să intre în partea lui activă. La corectarea diferitelor teme, i se dă ocazie copilului să-și cunoască conștiința de sine, când valoarea reală a temei a fost școală în relief; iar greșelile îndreptate cu pricepere, fără a stărui descurajarea. Numai atât tot par'că n'ar fi deajuns. În orice ocazie, copilul să fie pus față în față cu diferite împrejurări, de unde să vadă el bine valoarea lui.

Cât pentru mândrie, care de multe ori se manifestă ca aroganță, educatorul să fie cu mare băgare de seamă. Mândria în multe cazuri, apare ca o fală ce se naște dintr'o credință false despre puterile sale. În asemenea cazuri, elevul să fie comparat cu un altul model, în ideile ce el vrea să impună și altora. Să se arate greșeala ce el o face închipuindu-și așa de sus ideile lui false ca și alții să le creadă și apoi să-i arete cinstea și onoarea ce ar fi avut-o decă ar fi fost mai modest.

În orice caz și împrejurare, conștiința de și nu trebuie trecută din vedere mai ales azi, când lumea se începe a mișca fără ca să știe cum și unde. Idei bune sau rele se strecoară în societate, aduse mai ales de curentele politice și dacă omul nu e pregătit să-i țină piept e luat de mersul lor înainte de a-și da seama.

Sufletul neamului nostru abia deacuma înainte începe a se închea prin școala primară, care-i temelie de granit a țării. Datoria ei este mai înainte de toate de a scoate oameni luminați și cu idei înalte pentru mărirea și înaintarea neamului; iar astfel de idei numai atunci se vor putea plămădi, când Conștiința de sine va sălăși în inimile și cugetul fiecărui cetățean.

V. D. Corăciu

Revista revistelor

— Spicuri. Note. —

Ceva din istoricul și ornamentica culorilor noastre naționale — de Aspazia Gheorghian. Popoarele cele mai vechi indiferent c'au avut ori nu cultură, aveau instinctul de a se împodobi. Cu acest instinct erau înzestrate din fire, iar mijloacele spre acest scop le aveau în abundență dela natură. Poporul Egiptean ca cel mai cult dintre popoarele vechi era influențat în prepararea unei culori albastră verzuie caracteristică de floarea *lotos* ce creștea pe malul Nilului. Aceasta floare era cântată și de poeți. În ale țesutului aveau o armonie desăvârșită. Deși ornamentica hainelor varia, coloritul acestora este la fel. Coloarea galbenă exprima simbolul vieții.

Ca pildă în arta ornamentică avea dela natură și Grecii și Romanii. Râul Meandru din Asia Mică le-a dat motivul zic-zagurilor. Întâmplătoarele săpături din Ardeal și jurul Iașilor au dat la iveală niște oale și blide de lut cari sunt pictate în meandru. Acestea documentează originea vechilor noștri străbuni Daco-Romani.

Culorile așa zise «clasice» variază întocmai ca melodia în muzică. Fiecare popor își are arta lui caracteristică de a se îmbrăca, de ași construi locuință și de a veșui. Și e de știut că ori care popor, naționalitatea și obârșia și-o exprimă nu numai prin limbă ci și prin port. Fiecare port național își are aspectul său; însă aspectul pitoresc al poporului național românesc nu-l are nici un popor din lume.

Țara cu adevăratele atracțiuni pentru poeți, pictori, arhitecți etc. a fost Italia. Aici trimisese și Neagoe Basarab pe meșterul Manole ca apoi să zidească mănăstirea Argeșului.

Contactul dinte popoare a contribuit mult la răspândirea diferitelor obiecte de artă.

În arta broderiei noastre ni se prezintă natura stilizată în mii de variațiuni. Astfel femeia română își exprimă toată simțirea ei în motivele ce le-a cusut sau țesut.

Dar ori ce artă ornamentală a unui popor își ajunge apogeul dar și decade. Artă noastră națională în felul cum se lucrează azi, e pe cale să decadă complect. Prin coloritul pestriț și fără rost pretinsele covoare românești își pierd caracterul lor național.

Învățătoarele noastre ca crescătoare de noi generații sunt datoare a se aprofunda în studiul motivelor și țesăturilor naționale spre a păstra cu sfințenie caracterul artei noastre naționale, căci ea trebuie păstrată în întregime, așa cum ne-a lăsat-o strămoșii.

(Voința Școalei).

Simion Oros

Un sfat.

— Să vezi ceva dragă Gheorge, când eram mic, doctorul mi-a spus să nu fumez, fiindcă o să ajung idiot!

— Și de ce nu l'ai ascultat?

*

De aceea.

— De ce plângi puiule?

— A căzut mătușica pe scări!

— Dar ți-s'a spus că nu și-a făcut nici un rău!

— Da, dar Lenuța (sora lui cea mai mică) a văzut-o și eu nu!...

*

Poți fi curios?

— Nu vrei să ți-se facă autopsia după moarte?

— Nu, nu sunt curios!...

*

Neînvitatul.

Mosafirul: Ascultă băețe, vrei să mă petreci către casă?

— Nu pot.

— De ce?

— Fiindcă îndată ce pleci, ne așezăm la masă!

VILLY.

Diverse.

Impărțirea Banatului și fixarea hotarelor Ardealului.

Revista «Magyar Szemle» din Budapesta publică sub semnătura d-lui Ștefan Czako câteva extrase din stenogramele făcute de stenograful american David Hunter Miller la conferința de pace. Stenogramele sunt publicate în 22 volume și cuprind discuțiile și tratativele urmate la conferința de pace din Paris.

Iată câteva extrase din volumele stenografului american, așa cum au apărut în revista «Magyar Szemle».

Frontiera Banatului

La delimitarea frontierei de sud a Ungariei s'au deslănțuit dintrun început ostilitățile dintre România și Serbia. După însemnările d-lui David Hunter Miller primul conflict mai serios între Ionel I. C. Brăteanu și delegatul Sârb Vesnitch a izbucnit la 31 Ianuarie 1919. Conflictul s'a iscat pe chestia orașului Timișoara. Delegatul sârb Vesnitch a cerut atașarea Timișoarei la Iugoslavia sub titlul că într'un timp familia Karageorgevici s'a refugiat la Timișoara. Pe urmă, a încercat să dovedească cu o statistică amănunțită că în Banat locuiesc mai mulți sârbi ca români, unguri și șvabi împreună. În schimb, Ionel I. C. Brăteanu a susținut că în Banat numărul populației maghiare și germane se ridică la 580,000, pe câtă vreme sârbi nu sunt decât 270,000. Lupta pre cum se știe, s'a terminat cu un compromis. Propunerea asupra împărțirii Banatului a fost înaintată consiliului superior de către d. Tardieu. Ședința consiliului superior care a discutat împărțirea Banatului n'a durat decât cinci minute. Nici unul din membrii consiliului superior n'a luat cuvântul.

«D. Pichon, — scrie d. Hunter Miller, — a întrebat dacă dorește cineva să ia cuvântul la raportul întocmit pentru delimitarea noilor frontiere.

Nimeni n'a luat cuvântul. Noile frontiere au fost deci, acceptate. (Mr. Pichon asched if any criticism of this line

were forthcoming. No criticism were made so the hungari was accepted).»

Stabilirea frontierelor Ardealului

Stabilirea frontierelor Ardealului a venit la 1 Februarie 1919 în fața consiliului superior.

Primul care a luat cuvântul a fost Ionel I. C. Brăteanu. În cursul expunerii sale bărbatul de stat român a afirmat că 55 la sută din populația Ardealului e românească, pe câtă vreme ungerii nu fac decât 23 la sută din populație.

Unii delegați n'au fost mulțumiți cu aceste cifre, și astfel Orondo, primul ministru al Italiei a întrebat să se spună precis care este numărul românilor și acel al ungerilor. După aceasta Ionel I. C. Brăteanu a informat mai exact asistața.

— Numărul ungerilor în Ardeal — a spus Ionel I. C. Brăteanu, — se ridică la apoximativ un milion. Cei mai mulți sunt funcționari publici și militari. Firește sunt departe de a reprezenta majoritatea etnică pe acest teritoriu; în definitiv, numărul românilor e cu mult mai mare. El se ridică la 2.500.000 locuitori. Totuși, populația maghiară a izbutit să se înfigă în plin centru al zonelor cu populație românească. Numai un singur teritoriu există pe care România nu-l revendică, deși cuprinde orașe și locuri locuite de români, aceasta e circumscripția Debrefinului. Pentru menținerea caracterului etnic românesc renunțăm la acest teritoriu deoarece finiturile înconjurătoare sunt locuite de o populație ungurească activă.

După expunerea lui Ionel I. C. Brăteanu, consiliul superior a trimis o subcomisiune pentru stabilirea hotarelor. În scurt timp, subcomisiunea a făcut consiliului superior o propunere cu privire la rezultatele lucrărilor subcomisiunii.

Raportul a fost d. Tardieu, actualul prim-ministru al Franței, care și-a citit raportul în ziua de 18 Maiu în sala de consiliu a ministrului de externe Pichon.

La începutul raportului, d. Tardieu a fost întrerupt de Lansing, care a întrebat unde sunt hotarele etnice precise. După care s'a început următorul dialog:

TARDIEU: Hotarul etnic într'adevăr precis a trebuit să treacă de fapt cu 20 km. mai spre răsărit; totuși eu cred că actuala frontieră e corespunzătoare.

LANSING: Dece nu s'ar putea delimita o frontieră etnică precisă?

TARDIEU : Din motivul că în acest caz ar trebui să se taie o cale ferată principală și asta ar îngreuna circulația permanentă.

LANSING : Dacă așa stau lucrurile aş vrea să știu dacă la nord de frontiera românească există populație românească ?

TARDIEU : În unele ținuturi izolate, da. După raportul subcomisiunii vor rămânea sub stăpânire românească aproximativ 600.000 unguri, iar în Ungaria vreo 25.000 români.

LANSING : Acest proiect de împărțire nu prea pare drept.

TARDIEU : Am discutat întreg complexul chestiunii cu toată grija și am adus în unanimitate hotărârile noastre. Din cauza situațiunii ungarilor cari sunt împrăștiați în Ardeal ar fi fost imposibil ca să nu ajungă messe mai mari sub stăpânirea românească.

LANSING : Eu apreciez într'un grad foarte mare lucrările subcomisiunii, precum și ostenețile membrilor subcomisiunii. După aceștia din partea mea nu am nimic de spus.

Cu aceste declarații aprobative ale lui Lansing, discuțiile s'au terminat. Sonnino a aderat în totul la raportul d-lui Tardieu ; a aderat și Balfour, care în tot cursul discuțiilor n'a luat nici odată cuvântul.

După acesta s'au acceptat frontierele stabilite de subcomisiunea consiliului superior.

„Curentul“

Doleanțele corpului didactic vor fi satisfăcute.

Un comunicat al Federației.

Comitetul executiv al Federației corpului didactic aduce la cunoștința membrilor federației următoarele :

S'au primit moșiunile votate și semnate de peste 1500 membri ai corpului didactic în adunările generale extraordinare, ținute la 23 Martie c. în întreaga țară.

Toate moșiunile cer o nouă și energică intervenție pe lângă guvern, pentru îndeplinirea făgăduelilor date și în caz de nesatisfacere, rechemarea congresului.

Potrivit lor, comitetul s'a prezentat d-lui prim-ministru, eri 17 Aprilie.

D-sa ascultând cele expuse a delarat :

a) Guvernul înțelege să-și respecte toate făgăduielele făcute.

b) Aplicarea legii privind coeficientul de gradație se va face chiar în cursul anului acesta, din luna în care se va constata primul excedent bugetar.

c) Intrucât privește restituirea prin rente de stat — după cum s'a propus de comitet — a reținerilor nelegale din anii 1928 și 1929, menținerea reducerilor pe C. F. R., cum și celelalte doleanțe din moțiuni și memoriul ce i-a prezentat, d-sa a cerut răgaz să le studieze împreună cu d-nii miniștri de finanțe și instrucție, iar rezultatul să fie comunicat după sărbători.

d) Pentru încetarea sistemului nenorocit de achitare a salariilor cu întârzieri, uneori de 2-3 luni, se vor lua măsuri urgente.

e) După primirea și a ultimului răspuns al guvernului, comitetul Federației centrale va fi convocat pentru a lua cunoștință și a hotări.

„Curentul”

Cununia unei învățătoare.

În ziua de 27 Aprilie a. c. și-a serbat cununia în biserica ort. din Unguraș, D-ra Irina Ghiurișan cu D-l Valeriu Mateiu, nași fiind Dna și Dl Dr. Sava, asesor eparhial și Dna și Dl Nicolae Căciulă, prim secretar la camera de comerț din Cluj.

După închierea căsătoriei civile la orele 6 și jumate, se formează un frumos cortegi și tinera păreche pleacă la biserică, unde s'a săvârșit taina cununiei de către M. O. D. Protopop Remus Roșca, asistat de C. S. diacon Bogdan. Biserica era tixită de mulțimea oaspeților — rude și prieteni ai familiei — și a poporenilor din comună. În timp ce s'a celebrat actul cununiei, cerul își slobozia mireasma sa binefăcătoare, dând și prin aceasta măreția cuvenită acestui act.

După cununia religioasă, cortegiul se îndreaptă spre școală, unde o sală — frumos și cu gust decorată — aștepta pe aleșii oaspeți. Dela poarta școlii și până la intrare, mirii calcă numai pe flori, preperate de școlari, cari și prin aceasta voiau să-și manifesteze dragostea față de învățătoarea lor.

Se începe ospățul; cu mâncări alese și un rău de vin, în timp ce muzica nu mai înceta.

În toiul bucuriei se încep toasturile, și după ele bătrâni și tineri la joc, cu o însuflețire crescândă, au jucat până dimineața — într'o atmosferă familiară, prietenească și de bucurie — când s'au îndepărtat, ducând cu dânșii cele mai frumoase impresii dela această nuntă ca'n povesti.

Participant.

Colomnatorii.

Când scriu aceste rânduri aş vrea să am în faţa mea pe mizerabilul care mă face să le scriu şi nu m'aş codi un singur moment să-mi încerc palmele peste obrazul neobrăzăturului aceluia, chiar cu riscul de a mile murdări.

Se ştie că la noi, în orice chestiune înălţătoare, mârşăvia unor tipi obraznici îşi vără coada drăcească şi profanează stupid şi brutal.

Învăţătorii din Sălaj au sărbătorit pe fostul lor revizor şef d. I. Mango trecut la pensie, cu toată dregostea, şinceritatea şi respectul ce-l merită un om care a muncit o viaţă întreagă pentru ridicarea şcoalei româneşti şi a dascălimii. Învăţătorimea nu e amatoare de paradă şi nici de sărbătoriri fărnice, dar ştie să răsplătească pe cel ce merită şi atunci nu cunoaşte jertfă. În persoana dlui Mango am sărbătorit o muncă uriaşă, creatoare şi dezinteresată. O activitate vrednică de urmat. Şi un nemernic necunoscut a găsit de bine să ponegrească o înălţare sufletească a corpului învăţătoresc din întreg judeţul! Dacă d. Mango e un nemeritos, dascălimea sălăjană e părtaşe-şi complice nemerniciei. Dacă sărbătoritul e măghiaron, cei ce l'au sărbătorit sunt nişte renegaţi dăunători neamului în acast judeţ mărginaş al ţării! Respingem cu desgust aceste colomnii publicate în ziarul «Naţiunea» din Cluj, de către un descreerat care nu s'a sfiit a jigni întreg corpul didactic din judeţul nostru. Dascălimea e conştie de datoria sa, ştie pe cine a sărbătorit şi-i cunoaşte meritele. Dl Mango e pilda vie în ochii tuturor, într'u împlinirea datoriei şi jertfă de sine pentru neam şi ţară.

Înfierăm cu indignare fapta mişelească a mincinosului grosolan de la «Naţiunea» şj formam, toţi dascălji, un zid de apărare din sufletele şi energia noastră, pe lângă cel ce ne-a călăuzit paşii în prima epocă postbelică, în ogorul şcoalei noastre româneşti din acest judeţ. Cerem ca Justiţia să-şi facă datoria. Învăţătorimea nu mai poate tolera insultele ce-şi permit a-i aduce cei învechiţi în rele şi deprinşi a calomnia.

Regretăm din suflet că un organ de publicitate aparţinând unui partid politic, la care am remarcat unele consideraţiuni faţă de tagma noastră, cu ocazia alegerilor judeţene, a lăsat să iasă la lumina zilei josniciile unui suflet negru şi neruşinat!

Învăţătorimea sălăjană, având credinţa că «Naţiunea» şi oamenii săi merită încrederea ei, cere ca în cel mai apropiat număr, la acelaş loc, să desmiţască afirmaţiunile scandaloase a unui colaborator nevrednic şi de ocazie, dând satisfacţie nu numai dlui I. Mango, ci întregului corp dascălesc din Sălaj, care nu va tolera astfel de calomnii!

Aşteptăm!

Iluţiu Vasile, inv.

Ș T I R I

— Confirmare în post.

Cu înaltul decret regal No. 1232—1930 de *Dumitru Mărgineanu* a fost confirmat în postul de rev. școl. inamovibil pe ziua de 1 Ianuarie a. c. Il felicităm pentru avansarea binemeritată și-i dorim muncă rodnică.

— Pensionari.

Numărul dascălilor veterani scade mereu. Pe ziua de 1 Ianuarie a. c. au fost trecuți la pensie Domnii *Victor Boțan*, dir. inv. în Șimleu, *Teodor Ilea*, inv. în Șimlen și *Bela Makay*, inv. în Zălau după serviciu de 35—38 ani. Le dorim sănătate, ca să poată beneficia mult de pensiuine.

— Cununie.

D-șoara *Felicia Bran*, inv. în Peceiu și d-l *Ioan Sever Pop*, teolog abs. își vor serba cununia la 11 Mai a. c. în biserica gr. cat. din Bănișor. Sincerile noastre felicitări.

— Pelerinaj la mormântul din Tebea.

Un obicei frumos, pe care îl au Moții din ținutul Zărandului, este ca a doua zi de Paști, să-și îndrepte pașii către biserica din Tebea, pentru a petrece cea mai frumoasă zi de peste an, cu martirii neamului nostru, cari au ieșit din sânul lor.

Și anul acesta s'a ținut tradiționala sărbătoare și fiind și timp frumos, au venit din cele mai îndepărtate colțuri

ale acestui ținut, mulți intelectuali și mult norod.

Serviciul divin a fost oficiat de protopopul Zărandului, I. Indreiu, asistat de mai mulți preoți.

Școala normală de fete din Brad a dat răspunsurile la s. slujba și a executat mai multe cântece și jocuri naționale.

— Cor misterios.

În Duminica Tomii, dimineața, protopopul unit d-l Traian Trufașiu se pregătea să meargă la leturghie. La ora 7^{1/2} urechea îi fu izbită de niște melodii religioase. Imediat s'a grăbit afară și ascultând mai bine, a constatat că melodiile vin din biserică. (Biserica se află lângă casa parochială.) Avea impresia, că în biserică se află un cor care cântă. Ceva și mai mult. Nu se auzea numai corul, ci se auzea și un glas care cânta ecteniile întocmai ca un preot. D-l protopopul Trufașiu a rămas uimit. Nu-i venea să creadă, cum se oficiază de către un preot străin în biserica lui fără ca el să știe ceva. A întrebat repede pe cei ai casei, cari nu știau nici el nimic. Atunci a chemat soția și pe cele două servitoare ale sale pentru a asculta și ele dacă nu se înșelase. Într'adevăr nu se înșelase. Au constatat cu toții, că în biserică cântă un cor frumos cu glasuri de copii și

slujește un preot. S'au apropiat în grup și au deschis biserica. Dar înăuntru nu era nimeni, și când au intrat glasurile au amuțit. Infricoșați de cele întâmplate, au ieșit din biserică făcându-și semnul crucii. Dar abia au închis ușa bisericii și glasurile iarăși au început să răsunе melodios. Era un cor divin cu melodii subtile, cari parcă veneau din altă lume. Iar un glas preoțesc recita ecteniile în altar. Aceasta a durat șase minute și apoi totul s'a topit încetul cu încetul în tăcere.

— **Tragedia din Costești.**

În Vinerea parinilor, seara, la prohodul Domnului, o groaznică nenorocire s'a abătut peste comuna Costești din jud. Argeș. Biserica parohială fiind sub reparare, serviciul s'a făcut într'o capelă de lemn veche și mică din cimiter, a carei pereți erau încărcăți cu coroane din flori artificiale și diferite alte podoabe. Biserica era tixită de bărbați și femei, dar mai cu seamă de studenți, veniți acasă de sărbători și copii, elevi ai școlci primare sub conducerea învățătorului lor, mare parte după obicei cu lumânare în mână. La un moment dat, pe la ora 8, probabil din negrija cuiva, podoabele din biserică au luat foc, care s'a întins repede și la acoperiș. În câteva minute întregă capela era în flăcări. În spaima produsă de groaza morții, au dat năvală cu toții asupra ușii, unde s'a produs o învalmășeală grozavă, din care puțini au avut norocul să scape cu viață. În mai

puțin de un sfert de ceas au murit cea mai mare parte. Pompierii din Pitești veniți în fața locului, n'au mai putut ajuta nimic.

Au căzut jertfă focului 108 morți și 17 răniți, dintre cari mulți au decedat ulterior. Între cei morți s'a găsit preotul Dum. Vișinescu, cu evanghelia în mână și învățătorul Ștefan C. Ilie cu mâinile întinse peste elevii săi, pe cari îi conduse la biserică.

A rămas satul aproape fără copii. Unele familii i-au pierdut pe toți. Mamele înebunite de durere își căutau odraslele sub ruinele fumegânde.

Înmormântarea s'a făcut în ziua de Paști de către Episcopul Nichita al Argeșului asistat de 10 preoți în prezența unui public de peste 10 ani din comunele vecine.

Pe morți D-zeu să-i ierte și odihnească în pace, iar pe cei vii să-i mângăie.

— **Mulțumire.** Tuturor colegilor cari au binevoit a mă felicita, le aduc și pe aceasta cale cele mai sincere mulțumiri. Codreanu, rev.

— **Erata.** Pe lângă toată truda ce punem, nu putem încunjura greșelile de tipar, cari adeseori sunt fatale. Astfel în numărul trecut (6) al revistei la știri a rămas necules numele d lui *Gheorghe Tulbure*, inspector primar pentru județele Sălaj, Satu-Mare și Maramurăș. Corectăm și cerem scuze *Mg.*

PARTEA OFICIALĂ

În această parte a revistei se vor publica toate ordonanțele și circularele autorităților școlare superioare. Datorința directorilor și a conducătorilor autorităților școlare subalterne este, ca îndată după primirea revistei, să le înregistreze și execute conștiincios, în cel mai scurt timp.

Revizoratul școlar al județului Sălaj.

No. 1945—1930. — Facerea rapoartelor. — Rugăm directorii și diriginții școlilor primare, ca să se conformeze strict ordinului nostru No. 2617—1929, publicat în revista „Școala Noastră” No 9—10 anul 1929

Raportele cari nu vor fi în conformitate cu suscitatul ordin, nu se vor lua în considerare.

No. 1781—1930. — Zălau la 29 Aprilie 1930. — *Suspendare din învățământ.* — Onor. Minister al Instrucțiunii cu ord. No. 175.865—1929 în urma avizului Consiliului permanent și în conformitate cu dispozițiile Art. 134 din legea învățământului primar, aprobă suspendarea învățătorului Sabin Todușin, Irina din învățământ, pentru fals în acte publice.

No. 1915—1930. — Zălau la 3 Mai 1930. — *Înaintarea rapoartelor trimestriale asupra învățământului.* — În legătură cu eu ordinul nostru No. 157—1930, publicat în revista oficială Școala Noastră No. 1—2, atragem atențiunea directorilor și învățătorilor asupra p. 3 din numitul ordin, referitor la înaintarea rapoartelor trimestriale asupra mersului învățământului, deoarece până în prezent abia au satisfăcut acestui ordin 25—30 școli. Punem în vedere tuturor directorilor și diriginților școlari, să se conformeze întocmai ordinului suscitată, înaintând raportul pe trimestrul I, în termen de 3 zile, iar pe viitor în ultima zi a trimestrului respectiv, căci în caz contrar, față de cei neglijenți vom fi nevoiți a aplica sancțiuni disciplinare.

No. 1914—1930. — Zălau, la 3 Mai 1930. — *Învățătorii suplinitori nu au drept la concedii.* — O mulțime de învățători suplinitori asaltează Revizoratul școlar cu cereri de concedii, solicitând aprobarea lor sub diferite prețexte. Pentru lămurirea

și delăturarea acestui echivoc facem cunoscut celor în drept, că de concediile prevăzute la Art. 139 din legea învățământului primar și art. 262 din regulament nu pot beneficia decât învățătorii titulari (numiți de Minister) deoarece art. 131 din lege acordă acest drept numai membrilor titulari ai corpului didactic. Dealtfel și dispozițiunile în vigoare prevăd ca suplinitorii învățătorilor în concediu se plătesc din leașa titularului respectiv, afară de cazurile când se aplică art. 139 concediu pentru naștere, tuberculoză, sau operație în spital (ordinul Ministerial No. 64420—1929.) Or. învățătorilor suplinitori nu li se poate aplica suplinitor. În consecință punem în vedere tuturor învățătorilor suplinitori și cei în mod provizor să nu mai solicite concedii căci în toate cazurile vor fi refuzați. Dacă în cazuri de forță majoră vor fi nevoiți să intrerupă serviciul, vor raporta imediat Revizoratului școlar pentru numirea unui alt suplinitor.

No 1924—1930. — *Exclus din învățământ.* — On. Direct. Ministerial IV Cluj, No. 6192—1930, a dispus ca d-l Victor Folea, fost învățător suplinitor la școala primară din comuna Tibru jud. Alba, să fie îndepărtat pentru totdeauna din învățământ, deoarece s'a făcut vinovat de fapte cari nu cadrează cu misiunea ce i s'a încredințat.

Rev. școlar,
D. MĂRGINEANU.

Asociația Învățătorilor din jud. Sălaj.

No. 25—1930.

Circular

cătfe dnii Directori și Diriginți de școale.

Domnilor Colegi!

Comitetul central al Asoc. Inv. din jud. Sălaj, în ședința sa ținută în ziua de 26 I. cor. în Zălau, au hotărît că, în conformitate cu dispoziția Art. 55 din Statute va sărbătorii pe membrii săi eșiți la pensie în cadrele festivo ale adunării sale generale din acest an.

În legătură cu aceasta a mai hotărît redactarea unei broșuri ca omagiu adus de învățătorii activi, tuturor acelor colegi, cari au eșit la pensie cu anul 1920 începând

Această broșură va fi totodată și o icoană istorică și fidelă a învățământului primar din primul deceniu dela unire.

Redactarea broșurei a căzut în sarcina subsemnatului.

Recunosc că, lucrul la care m'am angajat este greu. Am însă toată nădejdea că voi face destul acestui obliganț, dacă și Dv. d-lor Colegi imi veți da tot sprijinul și ajutorul. Și în acest ajutor pe care-l aștept, nu vreau să mă înșel.

Broșura va avea trei capitole: 1. Desvoltarea învățământului național în jud. Sălaj, având în vedere și aportul dat de învățătorii eșiți la pensie deja. 2. Viața și activitatea a singuraticilor învățători (penzionari) 3. Viața și activitatea celor trecuți la cele vecinice.

În consecință rog pe fiecare coleg din comunele unde este cazul, ca să-mi comunice (fiindcă timpul este scurt) de urgență următoarele:

1. Adresa exactă a învățătorilor trecuți la pensie în anii 1920—1930 și sunt în viață. Cu aceștia doare să vin în contact direct.

2. Biografia și fotografia învățătorilor trecuți la pensie în anii 1920—1930, dar cari nu mai sunt în viață. Eventual adresa exactă a rămășițelor, cărora să mă pot adresa la nevoie.

Respunsurile la p. 1. le aștept cu rentoarcerea poștei; la p. 2. cel târziu până la finea lunii Maiu a. c.

Se nu uităm d-lor Colegi că, avem sfinta datorie să cinstim memoria predecesorilor noștri, ca, cei ce ne vor urma să facă și ei asomenea.

Șimleul-Silvanioi, la 28 Aprilie 1930.

No. ad. 20—1930

II.

Vestim pe d-nii colegi că, în conformitate cu ord. On. Min. al Instr. No 122.699—1929, — se vor încasa pe statele de leafa, cu ocaziunea distribuirii salariului pe luna Maiu.

Nu se vor încasa dela d-nii cari sunt în curent cu taxa, justificând aceasta cu chitanții date de casierii subsecțiilor respective.

Șimleu, la 29 Aprilie 1930.

SIMION OROS,
președinte.